

Hur ser bra ut?

Jesper Ekberg & Louise Aronsson, SKR

Hur ser bra ut?

Jesper Ekberg och Louise Aronsson
Sektionen för folkhälsa och psykiatri

En tankeställare...

Tänk dig att du kommer in i ett rum där samverkan pågår tillsammans med en familj som har utmaningar.

Hur snabbt skulle du märka om det är en bra och värdeskapande samverkan?

Hur ser bra ut? En nationell spaning efter samverkan som gör skillnad

Del 1

- Hur ser bra ut - nationell spaning
- Framgångsnycklar från Jönköping, Kronoberg och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)

Del 2

- Delaktighet på riktigt - att skapa med invånare
- Reflekterande utvärdering/dialog

”Every system is perfectly designed to get the result it gets”

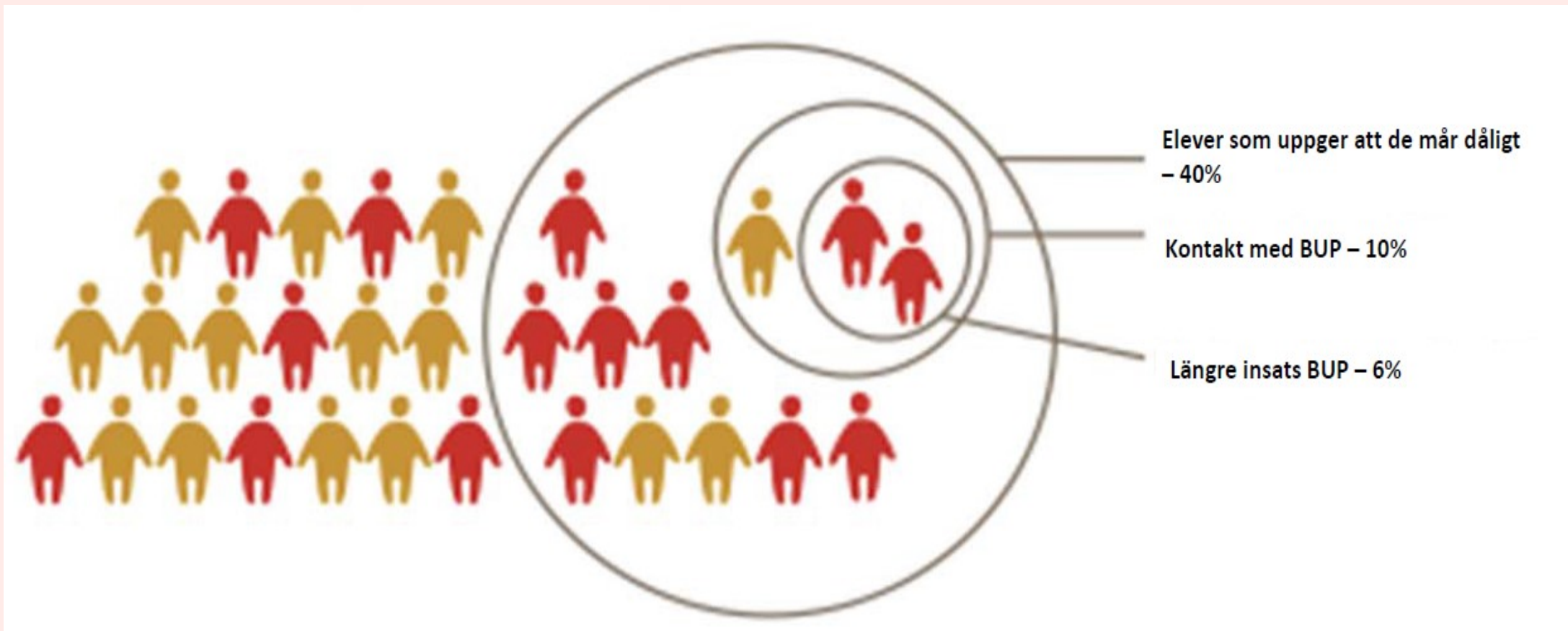
Dr. Paul Batalden

Hur kan vi koppla ihop Nära vård och nya SoL i vårt omställningsarbete?

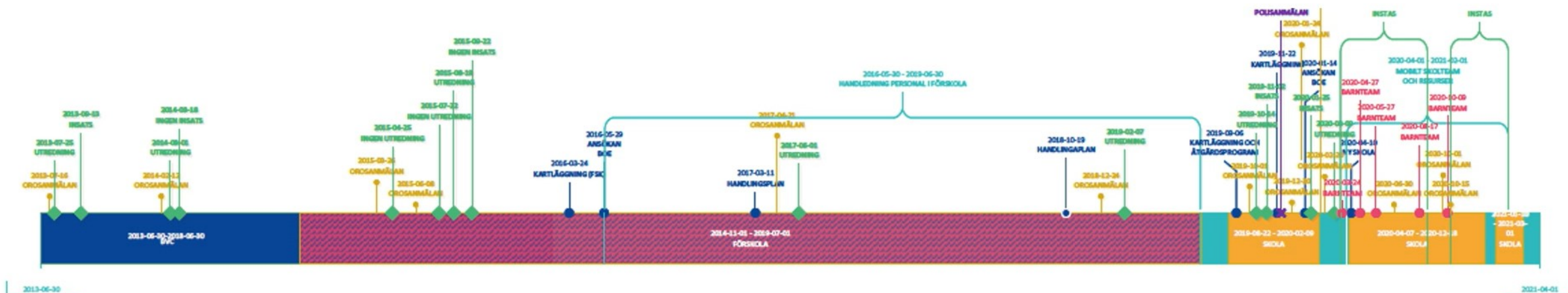
- **Nära vård och nya SoL går i samma riktning**, och ger kraft att förnya välfärden, att komma närmare människorna vi är till för.
- **Både Nära vård och nya SoL har fokus på det främjande och förebyggande** – att människor ska ha en bra hälsa och makt över sitt eget liv
- **Vi jobbar med samma invånare**. Samarbete över organisationsgränser är en förutsättning.
- **Vi har samma utmaningar**: en åldrande befolkning, ett tufft ekonomiskt läge, svårt att rekrytera
- **Vi behöver ge ett mer samordnat stöd**. Våra system är inte designade för människor med komplexa behov.

Genomsnittlig gymnasieklass

13 orosanmälningar

8 utredningar

1 Polisanmälan

8 kartläggningar

Varning för avstängning

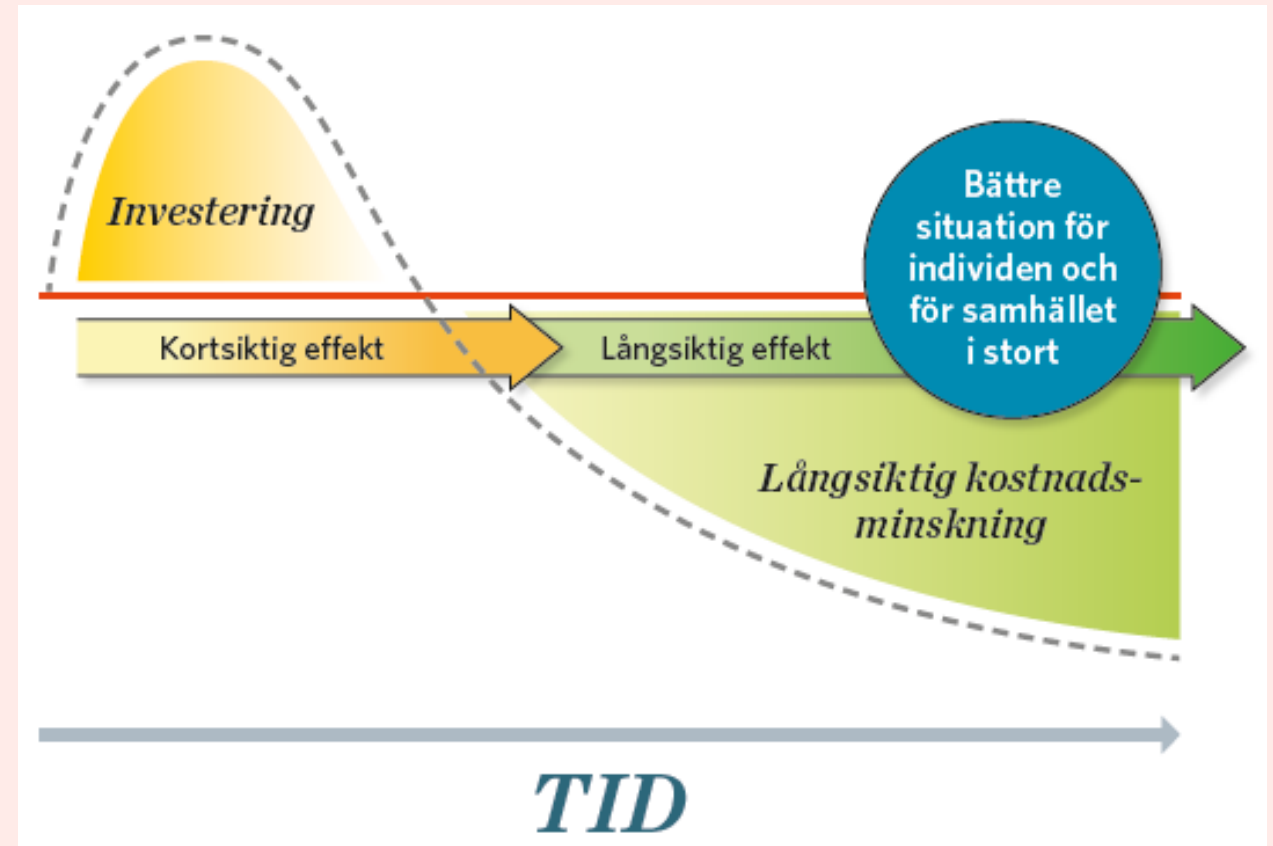
Backa Barnet, Ystad

Vad kännetecknar framgångsrika utvecklingsarbeten? Summering från Uppdrag psykisk hälsa

- Tydligt behov och efterfrågan
- Tydliga koncept och/eller metoder
- Mätbara resultat
- Går att skala upp
- Plan för förvaltning
- Förankring, transparens och inflytande
- Nationellt stöd nära det lokala arbetet

Resursanvändning på kort och lång sikt

Avgränsade insatser som i förhållande till ordinarie **arbetsätt** förväntas ge bättre **utfall** för målgruppen och samtidigt leda till minskade samhällsekonomiska **kostnader** på sikt.

Två exempel

- Elevhälsocentral – från pilot till koncept, Jönköpings län
- Kronobarnsmodellen, Kronobergs län

Gemensam målbild kommun och region

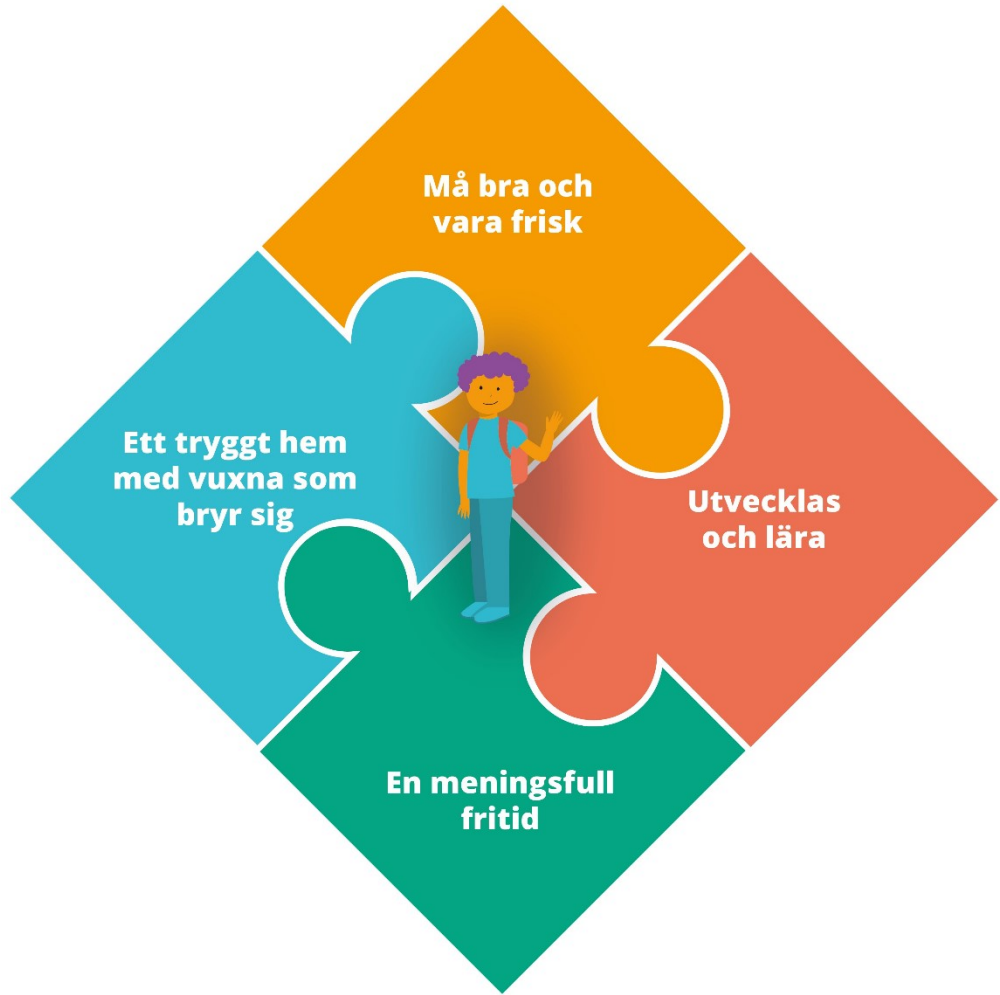
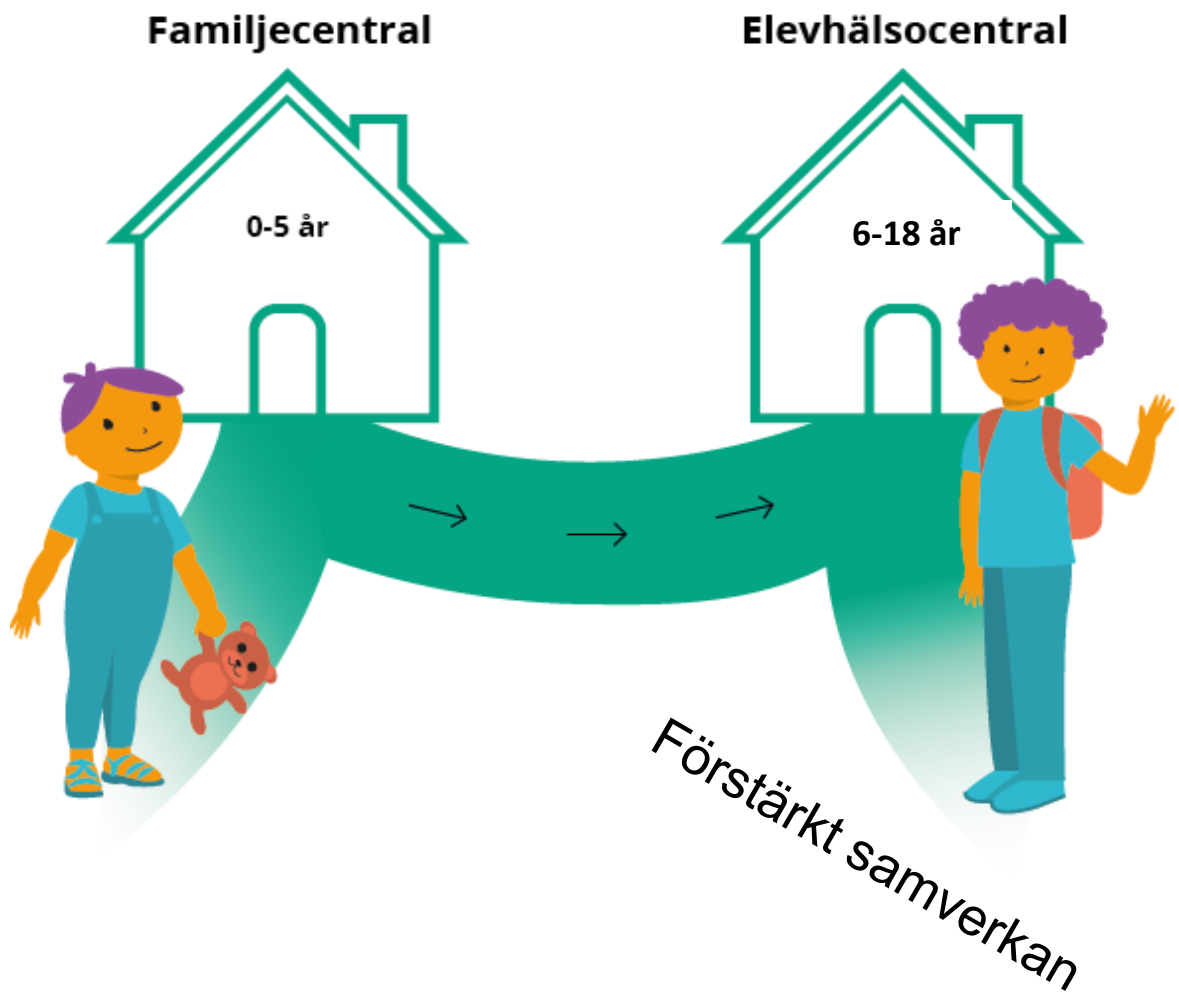
Vägledande principer

1. Bäst för invånaren
2. Ta ansvar för mitt steg, ge feedback till steget före och underlätta för steget efter
3. Vi gör det tillsammans

Vi utgår från invånarnas behov och samskapar tillsammans med dem och civilsamhället

Gemensam uppföljning med berättelser och mätningar

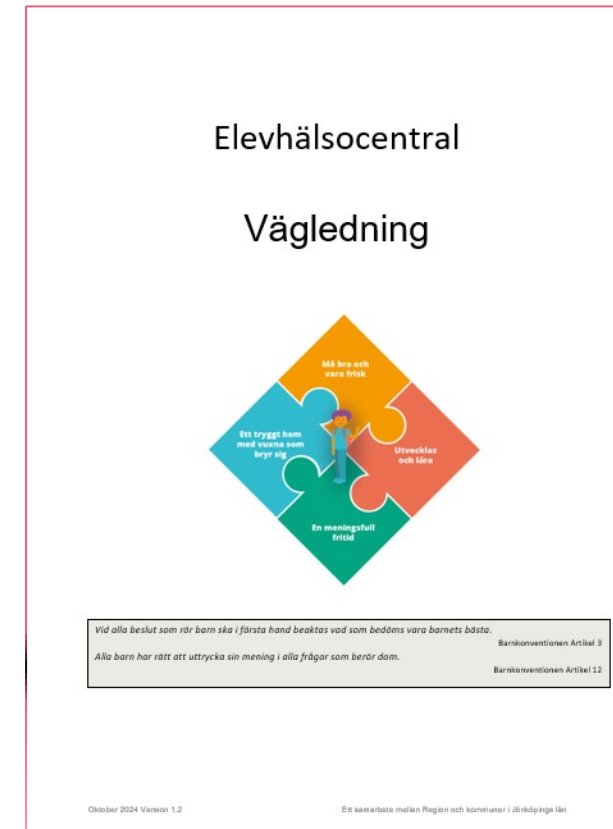
Mål för EHC-arbetet

Konceptet elevhälsocentral är kopplat till flera skolenheter inom ett geografiskt område eller en kommun och ska ge bättre förutsättningar för samverkan och samarbete:

- Ge barn, vårdnadshavare och professionella kunskap och verktyg om hur vi kan främja hälsan hos barn.
- Det ska gå snabbare att få den hjälp man behöver
- Underlätta för föräldrar att ha kontakt med flera aktörer
- Skapa tydliga kontaktvägar och öka kunskapen för varandras uppdrag

Konceptet Elevhälsocentral

Gemensamma mål
Barns delaktighet
Organisation, styrning och ledning
Lokalt nätverk
Konsultationsteam
Hälsofrämjande och förebyggande arbete
5 huskurer
Gemensamma rutiner för närvaroarbetet
Översikten
Gemensam kompetensutveckling
Överlämningar
Föräldraskapsstöd och föräldrautbildningar
Barnets plan
Samordningsansvarig

En jämförelse av kartläggningar av 5 huskurer i september (1500 elever ifrån 5 skolor F-6) och december (1100 elever) visar på en ökad andel elever som

- rör på sig mer
- sover bra/mycket bra
- är nöjda/mycket nöjda med tid som används till att chilla
- alltid/nästan alltid kan säga vad de tycker
- en minskad andel som säger osnälla saker till sig själva inne i huvudet

När det gäller att vara med en kompis respektive tid då skärm används ses ingen säkerställd skillnad mellan kartläggningarna d v s på ungefär samma nivå.

Engagerat arbete på skolorna – lärarnas utvärderingar var till det mesta positiva.

1. Bli andfådd varje dag!
Ett av de bästa sätten att stärka din psykiska hälsa och må bättre är att röra på dig. All rörelse räknas!
Du behöver:
• rörelsepaus – inte sitta stilla för länge
• en timmes rörelse varje dag
• intensivare rörelse tre gånger i veckan

2. Se till att du får återhämtning genom sömn och hjärnvila!
Hitta bra rutiner för sömn och skärmtid.
En vanlig dag är som ett tuft träningspass för din hjärna. Skärmtid och att sova gott låter hjärnan få den vila och återhämtning den behöver.

3. Träffa en vän en gång i veckan!
Precis som blommar behöver vattnas får att inte vissna så behöver vi ta hand om våra vänner. Forskning visar att du själv mår bättre då du hjälper någon annan att må bättre.

4. Följ ditt hjärta!
Ibland bryr vi oss för mycket om vad vi tror att andra tänker och tycker om det vi gör. Ditt liv ska kännas rätt för dig! Gör mer av det som gör just dig glad.

5. Tro inte på allt du tänker!
Tankar och känslor kommer och går, ungefär som vindret. Fokusera på saker som är viktiga för dig och testa att bara låta negativa tankar vara.
Träna på att vara lite vänligare mot dig själv.
Säg till dig själv på kvällen att du är nöjd med att du gjort det bästa du kunnat.

Fem huskurer för psykisk hälsa
- Viktiga knep för att må bra inuti.

UNGDOM 9-12 år

De bästa sättet att det är för kroppen att äta frukt och grönsaker. Kan du inte äta vad det finns keep barn för psykisk hälsa.
Psykisk hälsa är när du mår bra inuti, i dina tankar och känslor, och även med livet du älskar.
Det finns många saker som gör att livet känns bra och viktigt, så för dig själv genom vardagen upp och nedgångar och kan komma igen på ett bra sätt.
En huskur betyder hur du kan säga till dig själv med ena knep, utan att gå till läkare.
Det finns många av huskurerna som har utvecklats av barn och ungdomar.
Vänta att de här knepen verkligen fungerar. Alla behöver få vara bra till att påverka sitt välbefinnande.
Om du inte känner dig trygg hemma eller i skolan, så ringer det inte med huskurerna. Då behöver du berätta för en vuxen som du känner förtroende för så du får hjälp. Du kan också hitta tips på nätet på www.ungdomshalsa.se.

Kraftsamling
för psykisk hälsa

”Det har varit ämnen som berört alla och eleverna har blivit väldigt engagerade och aktiva på lektionerna.”

Resultat från pilot i Jönköpings kommun

- Vi har sett en **förflyttning från fokus på specialistnivån till en tidigare samverkan.**
- **Ung fritid** har gett professionerna ytterligare perspektiv på helhetssynen på barnen 24/7 och även en snabbare insats för barnet.
- Det lokala nätverket där verksamhetsnära medarbetare träffats har varit grunden. Det har också **hjälpt till att täppa till de organisatoriska mellanrummen.**
- **Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet har blivit allas angelägenhet.** 5 huskurer och det föräldrastödjande arbetet har blivit något vi gör tidigt för barn och deras familjer

Resultat från pilot i Jönköpings kommun

- **Överlämningar mellan professioner är hjälpsamma.** Att så tidigt som möjligt få till samtal mellan professioner när barnen börjar i förskoleklass kan vara avgörande.
- **Konsultationsteamet** har gett en ny form av samverkan där det har blivit möjligt att kunna göra något snabbare för barn och deras familjer.
- **Skolnärvaro** är viktigt för barns framtid, därför ska alla som möter barn i sin verksamhet fråga om barnet går i skolan och hur barnet har det där.

”Jag är i första hand inte socialarbetare, jag jobbar för barns välbefinnande”

- Gemensamt språk och en plan utifrån barnets behov – verktyg skapar igenkänning
- Tecken på framgång
 - Berättelser från familjer
 - Koll på effekter, t.ex. orosanmälningar, skolnärvaro, placerade barn, utsatta områden
- Akademi och praktik tillsammans

Magnus Wibert
Enhetschef för socialtjänstens tidiga insatser
Växjö kommun

Dialog

- Vilka berättelser vill vi höra från barn och familjer vi möter?
- Har vi ett gemensamt förhållningssätt och språk?

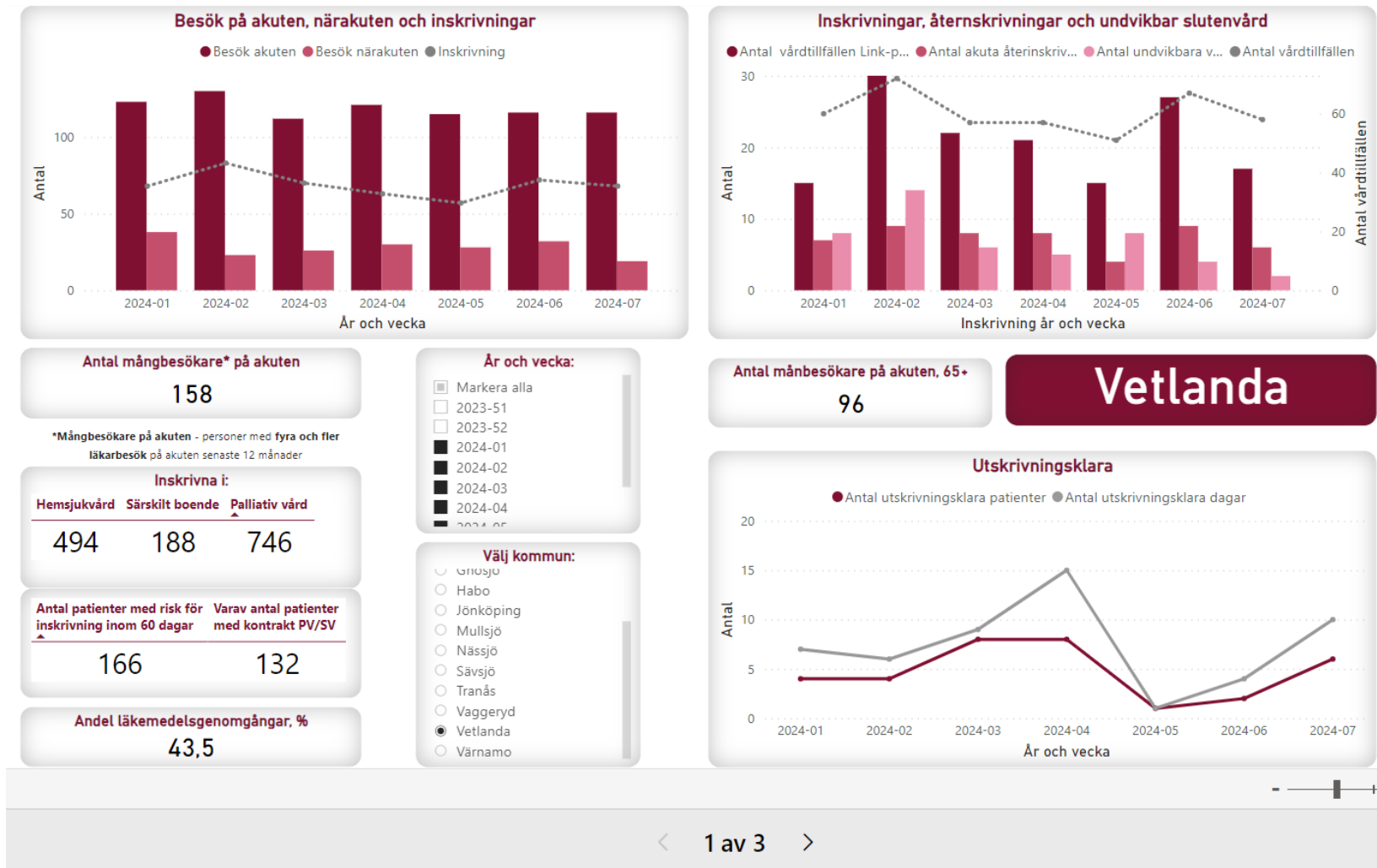
“Se till att få analysen gjord, men hur ser vi till att det händer?”

- Effektivitet: Att skapa bästa möjliga värde för dem vi är till för, för de medel vi har tillgång till.
- Tre dimensioner: Resurs - Volym - Kvalitet.
- Målkedjan: Skapar våra aktiviteter effekter som bidrar till vårt övergripande mål?

Maria Price, kanslichef
Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)

Tillgång till gemensamma resultat som stöd för Lärande uppföljning – är det tillräckligt?

Uppföljning av lokal samverkan

Uppföljning
Enkät 2
Januari 2024

Potential och kontext

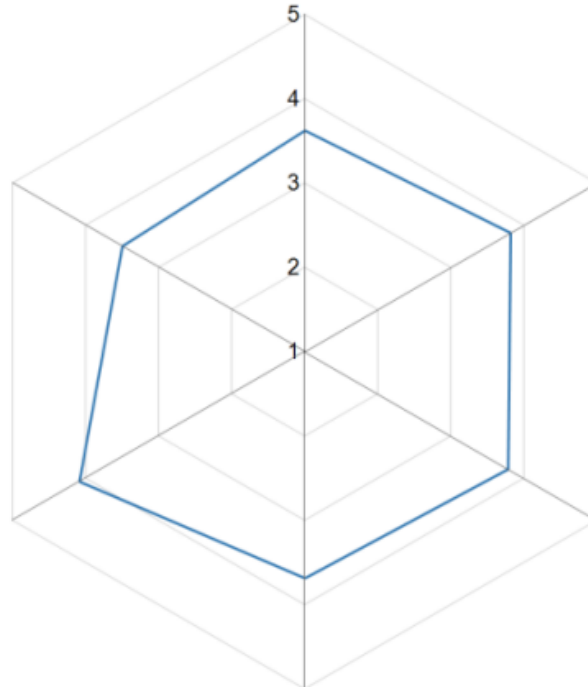
Vi lyckas ta tillvarata våra kontexter, kunskaper och resurser, dvs. potentialen på strategisk nivå i lokal samverkan.

Lärande

Vi lyckas väl med att synliggöra och tillvarata lärandet på strategisk nivå i lokal samverkan.

Tillit

Vi lyckas att bygga och stärka relationer och tillit mellan våra organisationer och viktiga aktörer på strategisk nivå i lokal samverkan.

Dialog

Jag upplever att våra möten och samtal är meningsfulla på strategisk nivå i lokal samverkan.

Ambition

Jag upplever att våra ambitionsnivåer är tydliga på strategisk nivå i lokal samverkan.

Vi lyckas alla att ta ett "överlappande" ansvar för helheten på strategisk nivå i lokal samverkan.

Ansvar

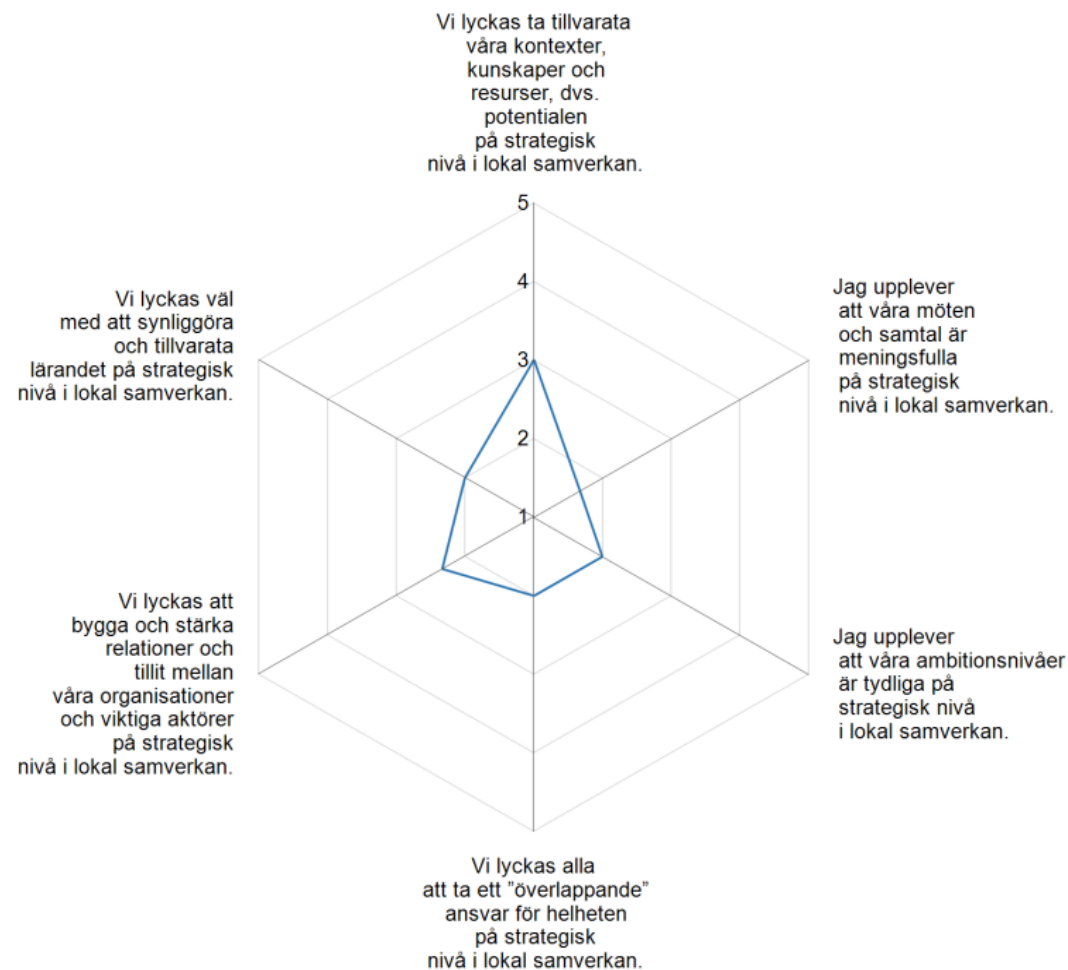
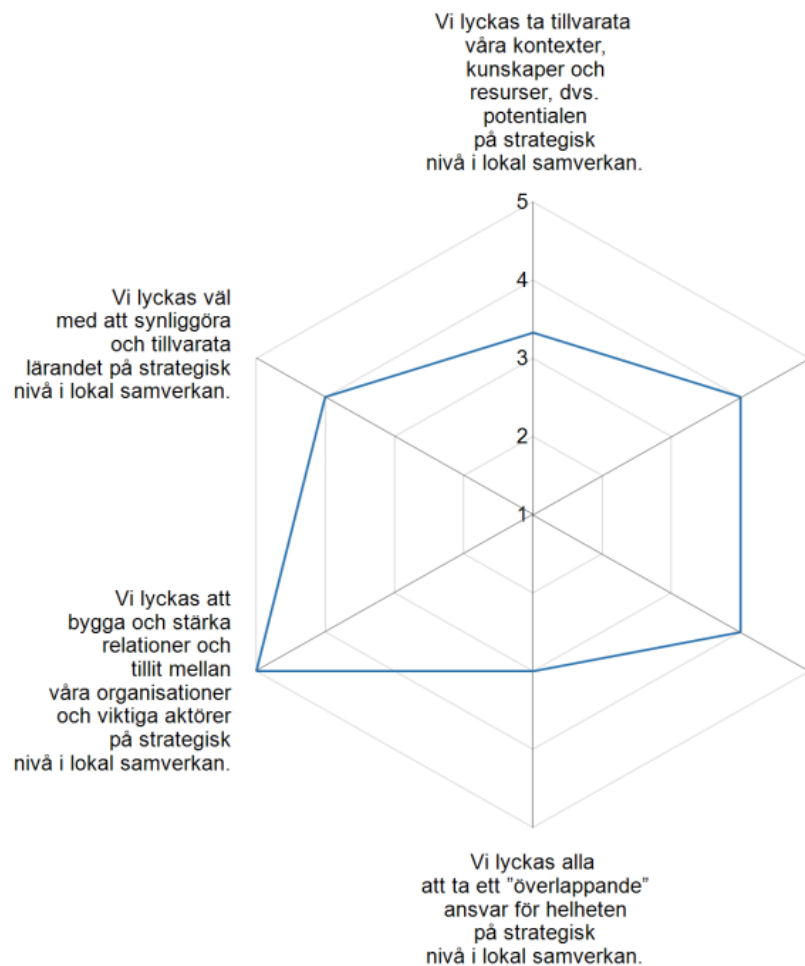
Källa: Samverkansmodellen, En modell för att leda samverkan strategiskt. Länka Consulting. Karoline Bottheim och Anna Zingmark

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

Region
Jönköpings län

Möte – förstärkt lokal samverkan mellan vårdcentral och kommun (ledningsnivå)

Datum och Tid: Klicka eller tryck här för att ange text.

Plats: Klicka eller tryck här för att ange text.

Närvarande: Klicka eller tryck här för att ange text.

Ej närvarande: Klicka eller tryck här för att ange text.

Dagordningen ska stödja en strukturerad lokal samverkan kring
fokusförflyttningar inom nära vård.

1. Välkommen

2. Föregående mötesanteckningar, åtgärder/uppföljning

3. Aktuellt för dagen

4. Utifrån gemensamma resultat/aktuella mätningar:

- vilka områden är viktiga att prioritera utifrån aktuella
överenskommelser i samverkan?

- finns avvikelser som kräver ytterligare åtgärder i samverkan?

- vilka åtgärder kan bli aktuella? Kompetensutveckling?
Förbättringsarbete?

5. Övrigt

6. Sammanfattning av minnesanteckningar. Nästa steg - inför nästa
möte

7. Utvärdering av dagens möte

Vid anteckningarna

Namn:

Dialog

- Alla kan bidra till bättre kvalitet/resultat. För vi en dialog om de resultat vi åstadkommer tillsammans?
- Hur integrerat är vårt analysarbete i vardagen?

Hur ser bra ut – några kännetecken

- Det finns en gemensam ramberättelse om varför
- Barnet/familjen håller i kompassen
- Lärande från data/resultat + struktur för samverkansmöten
- Enkla grundregler för samverkan i praktiken
 - Vi möts i barnets välbefinnande (Kronoberg)
 - Bäst för invånaren. Ta ansvar för mitt steg, ge feedback till steget före och underlätta för steget efter. Vi gör det tillsammans (Jönköpings län)

Samarbete med invånare

Delaktighet på riktigt

- Barnkonventionen artikel 12 "Barnets rätt att bli hörd"
- Mer än vara en rättighetsfråga utan också en fråga om kvalité

Barnperspektivet eller barnets perspektiv?

Från samarbete om till samarbete med

Skapa med invånare

- Vi ska inte skapa för utan med
- Låt barn och unga formulera vad:et
- Vårt uppdrag är hur:et

Film av Region Uppsala, Tierp och Älvkarleby kommun

Strukturerad delaktighet

- Har vi rätt kompetens? Genvägar är ofta omvägar.
- När sker delaktighet?
- Låt barn och unga äga problemformuleringen.
- Delaktighet från start till mål, enskilda punktinsatser riskerar leda till missförstånd.
- Återkoppla förändringar och ge en helhetsbild. Ärlighet skapar trovärdighet.

Vägledande principer

- Lyssnar du för att förstå eller för att svara?
- Ifrågasätt inte ungas verklighet, men utmana gärna.
- Du är inte ung idag. Jämför inte med hur det var när du var ung.
- Vi kan inte bara lyssna. Vi måste också göra.
- Hur kan vi legitimera barn och ungas tid?

Systematik

- Vilket underlag behöver vi?
- Vilket underlag finns redan?
- Vad vill vi veta? Varför?
- Vad frågar vi? Varför?
- Hur följer vi upp?
- Återkoppla

Dialog

Hur jobbar vi med delaktighet idag?
Vad gör vi bra som vi är stolta över?
Vad kan vi göra bättre?

Exempel Heby och Älvkarleby kommun

- Läns-gemensam enkät, Liv och hälsa ung, följer barn och ungas hälsa övertid.
- Kombinera kvalitativ och kvantitativt resultat.
- Kvantitativ data över tid för att följa trender och kvalitativ underlag för att förstå människorna bakom siffrorna.
- Data ger underlag för att dra generella slutsatser och kvalitativt underlag som ger detaljer och djup.

Hur kan vi stärka barn och ungas psykiska hälsa?

Norduppland

- Förbättrad skolmiljö
- Aktiv och närvarande elevhälsa
- Närvarande vuxna
- Kunskap om psykisk hälsa och normer
- Ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken
- Fler mötesplatser

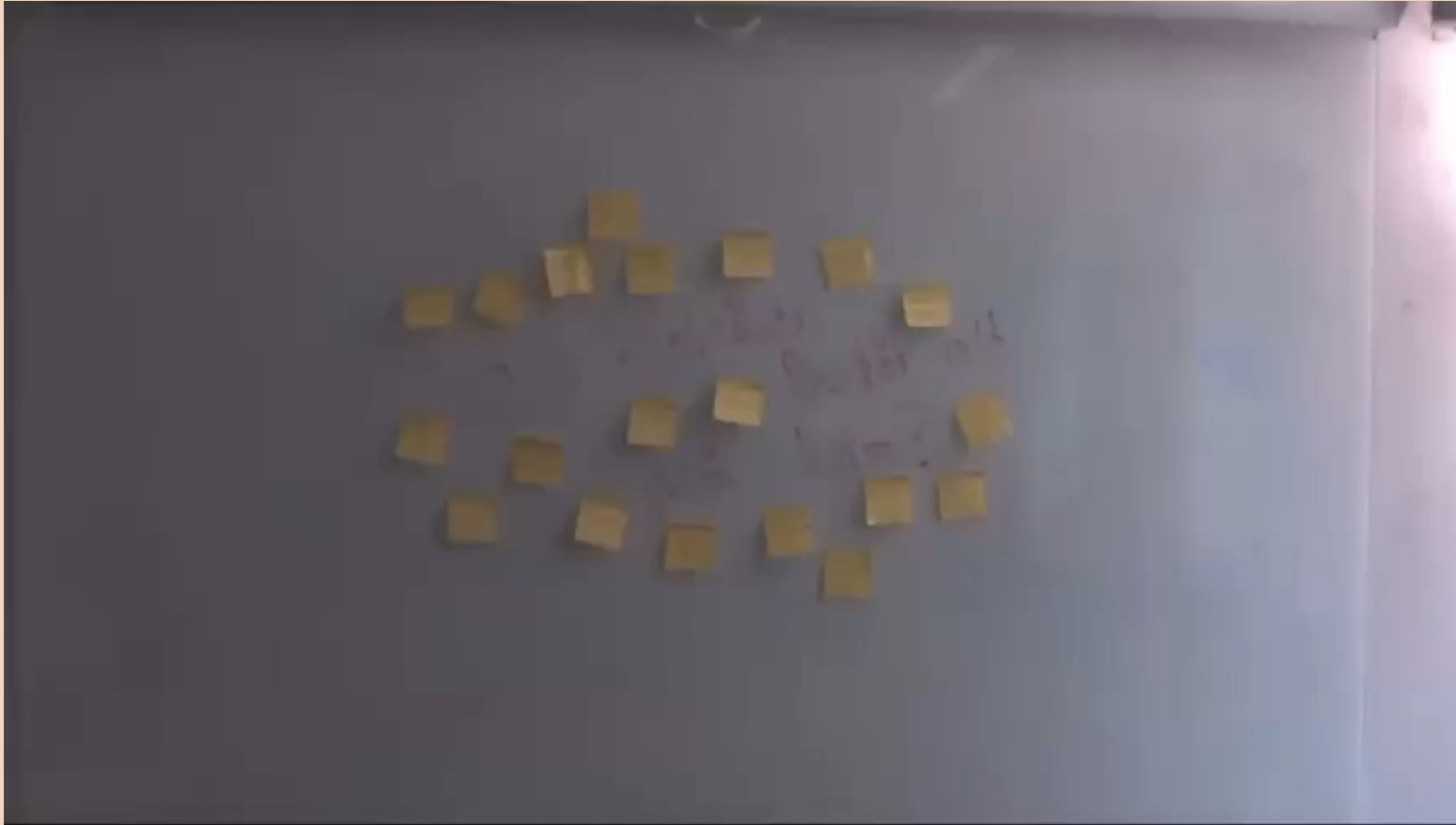
Hur kan vi stärka barn och ungas psykiska hälsa?

Norduppland

- Förbättrad skolmiljö
- Aktiv och närvarande elevhälsa
- Närvarande vuxna
- Kunskap om psykisk hälsa och normer
- Ökad tillgängligheten i kollektivtrafiken
- Fler mötesplatser

Folkhälsomyndigheten och MUCF

- Stärk skolan som hälsofrämjande arena
- Stärk elevhälsan som resurs
- Stärkt tillgång till kunskap om föräldraskapsstöd
- Öka kunskapen om psykisk hälsa och påverkansfaktorer.
- Öka tillgängligheten till fritidsaktiviteter för alla

Film av Region Uppsala

Fler exempel

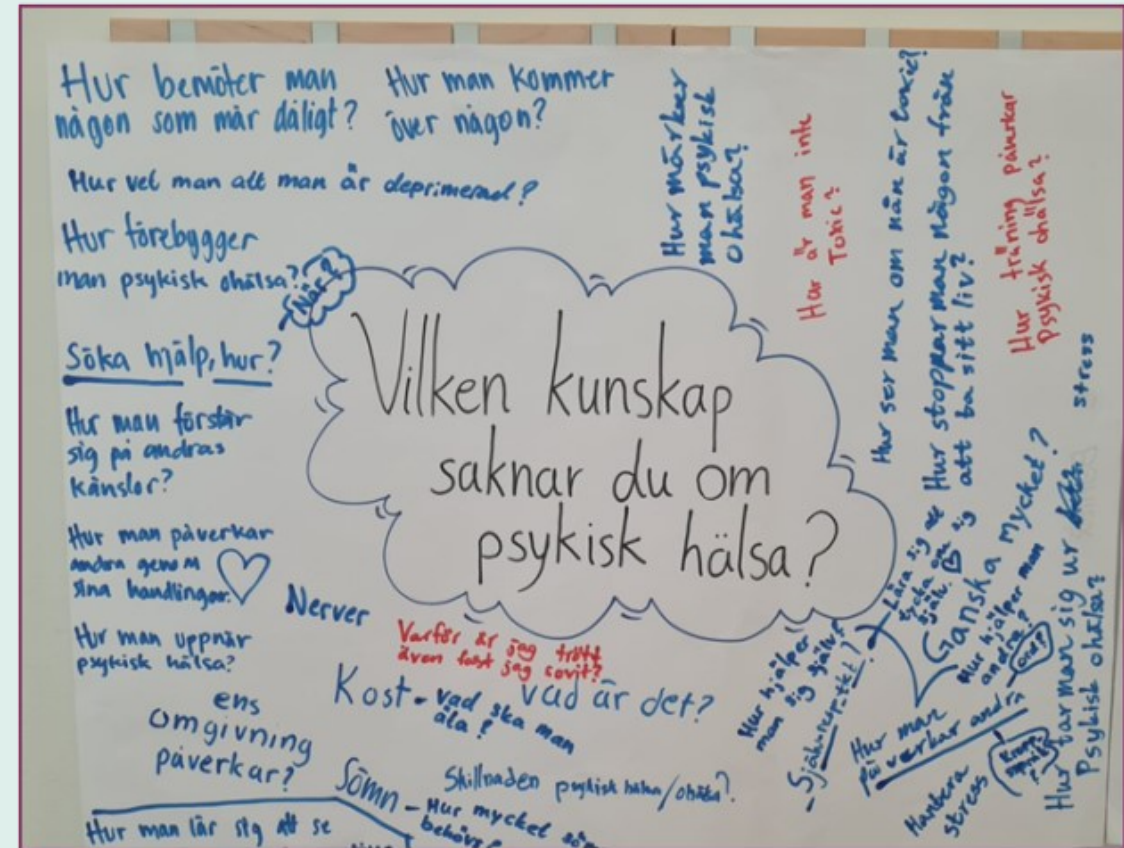
- Region Östergötland och Härryda kommun analyserar hälsoenkäter med ungdomar
- Barn och unga delaktiga i utformning av Kirunas bibliotek
- Akademiska sjukhusets expertgrupp, utveckla den egna verksamheten.
- Barn och unga delaktiga i Göteborgs stadsplanering, översiktsplan tas fram gemensamt.

UMO.se och Må bra

- Insamling av regioner, kommuner och läns gemensamma kartläggningar
- Insamling av kartläggning nationellt
- Mindre referensgrupp
- Klassbesök för att nå, dem vi inte alltid når.
- Workshop i fritidssammanhang

"Jag skulle vilja ha en hemsida som typ 1177/umo fast lättare och kortare texter. Gärna frågor från oss unga men också där man kan hitta hjälp till vården"
- Ung referensgrupp

UMO.se och Må bra

- Kvalitetssäkrar ett vad
- Delaktighet i hela processen ger oss en trygghet att hur:et blir användbart i praktiken
- Rätt tonalitet och utformning
- En kampanj som tilltalar ungdomar

**SAKER ALLA
GAMERS**

Delaktighet som uppföljningsverktyg

- Kan vi använda delaktighet som ett sätt att följa upp kvalité?
- Kombinera kvalitativ och kvantitet data
- Våga fråga i vardagen
- Skapa trygghet för feedback
- Skapa en struktur och följ upp systematiskt utifrån de som är uppdraget

Dialog

- Nästa steg: Vad är nästa möjlighet att ta tag i och varför?

TACK!

